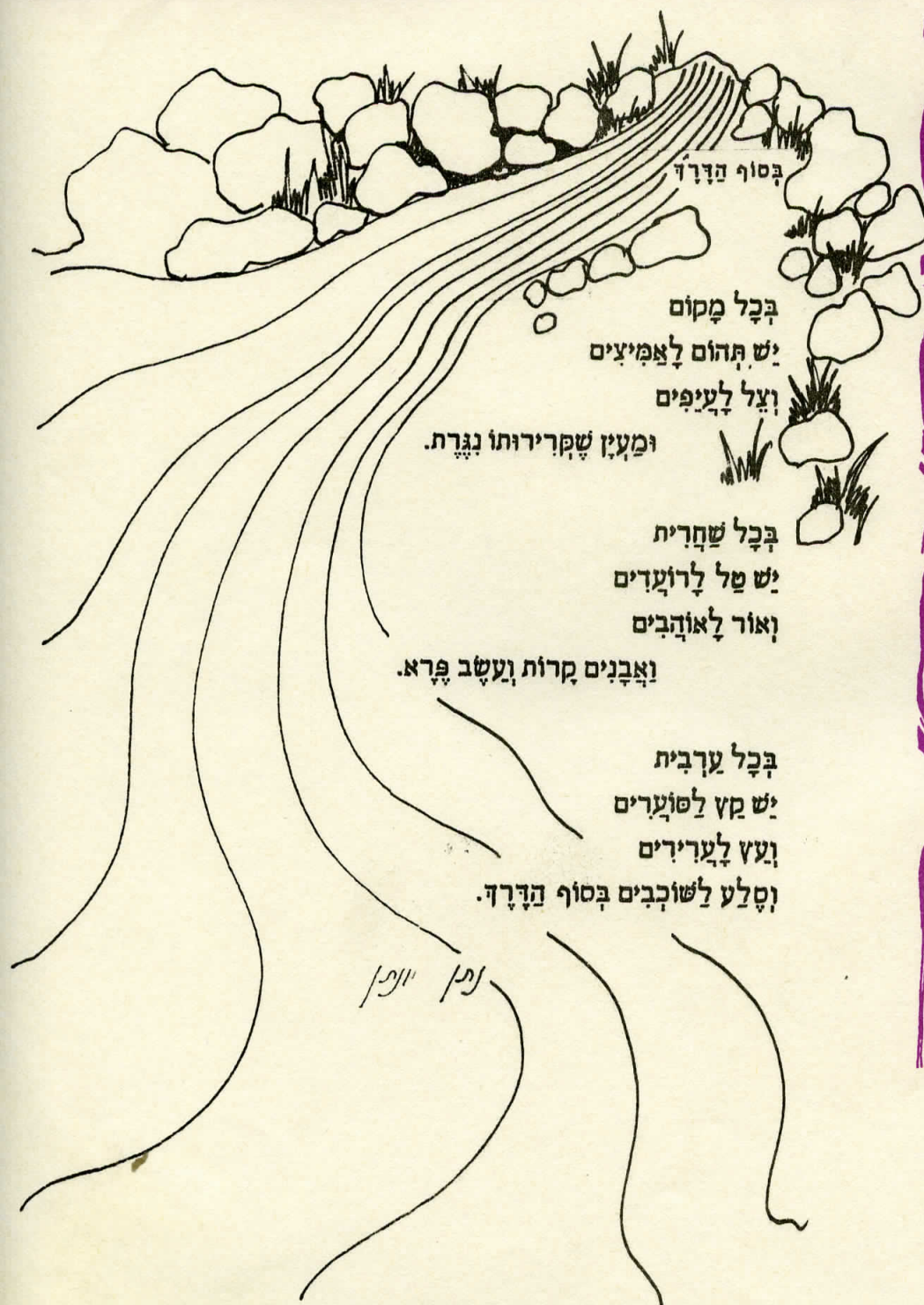

דברי הכפר

בסוף הדרך

בכל מקום
יש תהום לאמצים
ועל לעיפים
ומעין שקריותו נגרת.

בכל שחרית
יש טל לרוגדים
ואור לאוהבים
ואבנים קרות ועשב פרא.

בכל ערבית
יש קץ לסוגרים
ועץ לערירים
וסלע לשוכבים בסוף הדרך.

ימין ימין

8H
מספרים
812-
ב" בא"ר חשמ"ב
15.4.83
כפר הנשיא

„ואתא שונרא
ואכלה לגדיא“

„דזבן אבא
בתרי זוזי“

„ואתא חוטרא
והכה לכלבא“

„ואתא כלבא
ונשך לשונרא“

„ואתא השוחט
ושחט לתורא“

„ואתא תורא
ושתא למיא“

„ואתא נורא
ושרף לחוטרא“

„ואתא מיא
וכבה לנורא“

„ואתא
מלאך המות
ושחט לשוחט“

„ואתא הקב"ה
ושחט
ללמאך המות“

ציורי „חד-גידא“ אלה הם של הצייר שאול ראסקין

מה נשמע?

עדיין באמצע פסח, הקיבוץ הומה אורחים, משפחות-חמולות מתכנסות ומברכות "חג שמח".

שפע צמחיה ממש מנקר את העיניים ולגננים שבינינו יש עבודה מעל ומעבר.

סדר-פסח הלך-עבר לו באווירה נעימה ובשינויים קלים, שכאן לא המקום לדון בהם. ברור דבר אחד - כולם השקיעו מאמץ רב לארגן לנו חג יפה ומגוון, ותודה בשם כל אלה שבאים אל המוכן.

*** במשך הסדר שתינו כוס נוספת לחיי הרך שזה עתה נולד - בן בכור למש-פחת אגם הצעירה. שוש ס., שליוותה את הלידה לאורך כל הדרך, סיפרה פרט מעניין: לא רק שהיא טיפלה בדנה - אז בגן, גם המיילדת בצפת הייתה ילדת-גן בזמן ששש עבדה בקיבוץ חוליות לפני הרבה שנים.

*** ביום א' התחדשו מישחקי הכדורסל וכבר זכינו בניצחון על כרם-זמרה - 23:77, בבית. שימשיך ככה.

*** ועוד על ספורט: בחודש הבא מתחילים בתחרויות טניס, ליגה ג' ארצית. השנה תצטרף לשורת המבוגרים עתודה מבין נערינו - דני פורסטר, שהוא הילד היחידי שמחזיק כרטיס שחקן טניס באיגוד. בהזדמנות זו לן ו. מזמין נערים ונערות נוספים להצטרף ל"ספורט הלבן".

*** דניאלה לופוב נסעה לקניה, לבלות חודש ימים עם אביה.

*** החלמה מהירה לאסתר רוז, המאושפזת בבית-חולים צפת.

אז שוב מועדים לשמחה
ושבת שלום
אלזה

מאוצזות חז' הפסח

ב י ין פ ס ח ל ס ו כ ו ת

הדוכס של העיר מנהיים שאל את רבה של מנהיים, רבי צבי-הירש

לויך:

- מה טעם הנהיגו אצלכם שהתינוקות שואלים 'מה נשתנה' בפסח דווקא, ולא בסוכות? הרי בסוכות משנה יהודי את סדר חייו שינוי ניכר באמת, יוצא מביתו ויושב בדירה ארעית, שרוחות נושבות בה וגשם מטפטף לתוכה. ואילו בפסח הוא מסב לשולחן החג כדרכו בחגים אחרים? ענה לו הרב:

- בפסח רואה הילד יהודים מסובים במנוחה, מעשה בני-חורין, סביב שולחן מלא כל טוב. וממילא הוא תמה ושואל: מה נשתנה? אבל בסוכות, כשהוא רואה יהודים יוצאים מבתיים ויושבים בסוכה רעועה ודולפת, איננו מתפלא כלל. כל ילד יהודי בגלות יודע ורגיל בכך.

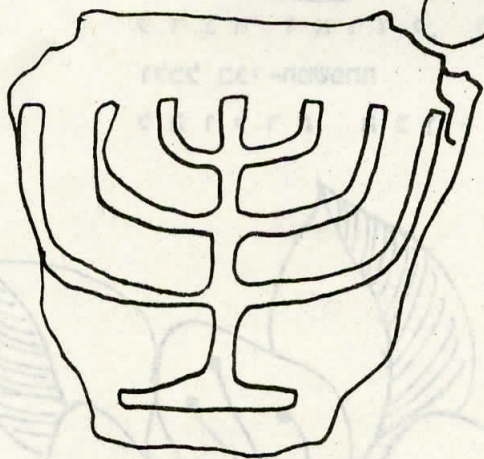
ו ש א י נ ו י ו ד ע ל ש א ו ל

כשהיה רבי לוי-יצחק מברדיצ'ב מגיע לבן הרביעי בהגדה של פסח,

היה פותח ואומר:

- שאינו יודע לשאול, הרי זה אני, לוי-יצחק. אינני יודע לשאול אותך, ריבונו-של-עולם, ואילו ידעתי לא הייתי מעז. איך אהיה לשאול אותך על מה זה אנו נרדפים כל-כך, מדוע רשאים אנשינו לענות אותנו כל-כך? אבל בהגדה נאמר: ושאינו יודע לשאול - את פתח לו, שנאמר והגדת לבנך. ואני, ריבונו-של-עולם, הרי בנך אני, אינני מבקש שתגלה לי סתרי דרכיך, לכך קצרה בינתי. אבל פתח ואמור לי: הדברים שמתרחשים, מה אתה, ריבונו-של-עולם, מודיע לי בהם? אינני מבקש לדעת מדוע אני סובל, אלא רק אם סבלי למען שמך הוא.

הַרְבֵּת אִירָה

נדמה לי, שלא רק חובבי עתיקות התרגשו
ונפעמו, כשכותרת המנורות הנהדרת הופיעה
באולם העמודים שמתחת לחדר-האוכל.
זוהי כותרת ייחודית בעיצובה ואין לה אח
ודוגמא באדריכלות היהודית מימי-קדם.
לנו הזכות להחזיקה אצלנו למשמרת ובזמנו
נתבקשנו ע"י אגף העתיקות להביא אותה
הנה.

זה היה לפני כשנתיים וחצי. בימים הקרובים יתחילו אנשי אגף העתיקות ובראשם
ד"ר גדעון פרקר, לחפור בגבעה שעליה נמצאה הכותרת, בתקווה למצוא את שרידי
בית-הכנסת, שממנו היא שרדה. יעבדו כ-7 סטודנטים - שיגורו ויאכלו אצלנו,
כ-15 עובדים מטובא, וכן יתקבלו חברי כפר הנשיא, שירצו לעזור, לכל זמן שהוא.
העבודה תתחיל ב-6 באפריל ותארוך כשבועיים. כדאי לתאם את שעות התנדבותכם
איתי לפחות יום קודם.

מה ידוע על המקום?

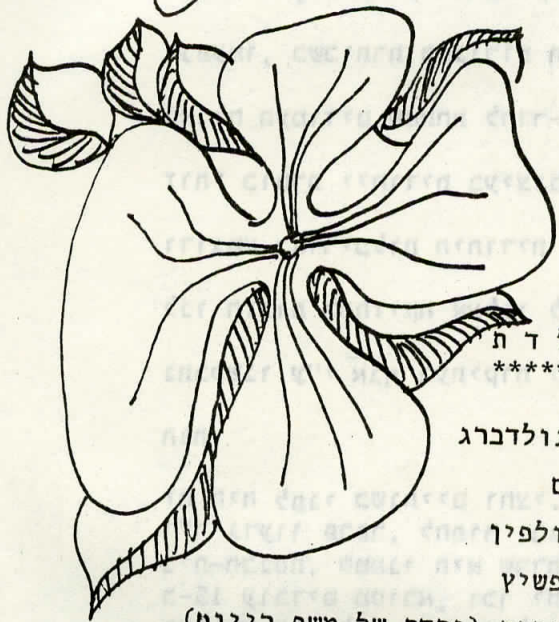
עד לשנות ה-40 עמדו במקום הרבה בתים חרבים. חוקרים הכירו את המקום וידעו
שיש בו שרידי בית-כנסת. ב-1942 ביקשו הבריטים לבנות את שדה-התעופה, כחלק
ממערך מלחמתי נגד ממשלת צרפת הכנועה לגרמנים, ששלטו אז בסוריה ובלבנון.
קבלן, מיהודי ראש-פינה, "גילח" את החורבות כולן, כמקור לאבני בנייה.
משקוף מעוטר שנמצא, נלקח למשטרת ראש-פינה (הבריטית) ונעלם. ייתכן שהוא
נמצא באחת החצרות בראש-פינה, אך גם אם נמצאו חלקי בניינים עתיקים, לא
הוכח שהובאו מח' שורה.
בחפירות יגלו ודאי שרידים מעניינים, חלק מתולדות האיזור, בו אנו חיים.

ט ו מ י

מצא - טוב

לדנה ואודי, ליעל והנרי
ולכל בני-המשפחה
להולדת הבן - הנכד נריה

י מ י - ה ו ל ד ת

3.4. אורלי גולדברג

4.4. דנה אגם

5.4. אריה וולפין

הרי ליפשיץ

לירון גינת (נכדה של משפ. ריינט)

6.4. גיורא שיינגזיכט

יניב בן-יהודה

7.4. פרנסי פלסר (נכדה של משפ. טנא)

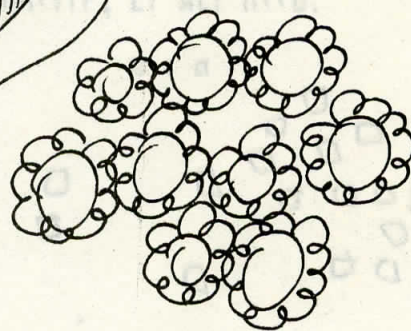
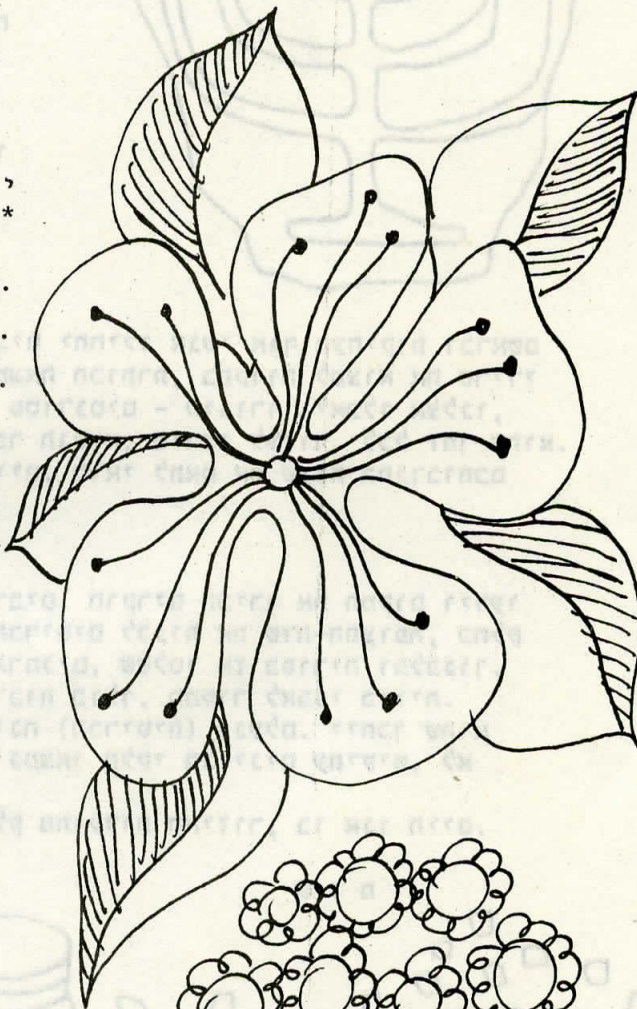
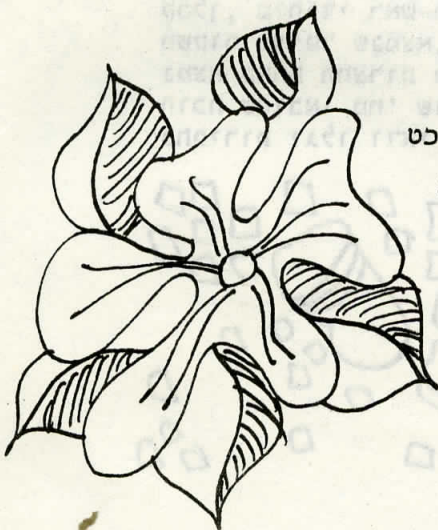
8.4. חגי ריפקינד

רחל אברומוב

9.4. שמעון שיינגזיכט

דניאלה גניסלב

אהרון כהן

לשוננו של העלון

כתבה זו הינה ביקורת על עלון "דברי הכפר".
ביקורת לשם מה ומדוע?
ובכן, עלון זה הינו כלי רב-עוצמה, אשר ביישום מתאים יהווה מקור,
גם אמין וגם מהנה, למידע ותקשורת מחד, ובמה להתבטאות אישית מאידך.

צר לי אם אני "פוגע" במישהו, אך העלון במתכונתו הנוכחית הינו
יבש ומשעמם.

אפרט: גליון השער הוא דף שקוף.... לא רואים אותו. אני חושב, כי
במידה שהיינו מכניסים בו קצת מקוריות, היה מספר המתעניינים בו גדל
במידה ניכרת.
אם כל הכבוד לח.נ. ביאליק, נתן זך ואחרים - הם אינם אומרים לי
ולא כלום כבני-אדם. אלו הן אנדרטות מאוד לא אישיות - אם כי, כנראה,
מאוד מקובלות. איני מכיר אותם. איני יודע עליהם מאומה כבני-אדם, ואם
כי אני מכיר בערכם, אין עליהם לתפוס מקום כה נכבד בעלון המקומי שלנו.
יתרה מזו. כיוון שאנו חיים (עדיין) במשטר דימוקרטי, הרי שלרבים
שיקספיר הוא קונצנזוס יותר מאשר חוויה.
העלון יקבל טעם של "שלנו", אם מעל דף השער יפנו אלינו אנגה, דודו,
צילה או רחל א. - לעומת אלתרמן או ברנרד שאו (סליחתך, ביאליק, אתה
הלא מבין - לא כן?)

כתבות אינפורמטיביות הן חלק חשוב של העלון, אך כאשר הן מהוות
60%, 80%, ולעיתים גם 100% מהחומר, אני חש כי לפני עיתון מקצועי של
איזה איגוד-חברי-משק-למען-חיים-משותפים-ללא-ניצול, למען-שוויון-חופש-
ההבעה וכו'. ... עד שיוצא מהאף. במקרה כזה אני מתייחס לנייר שלפני כאל
איזה עיתון יומי, ועובר בפרוף קל ומשועמם על הכותרות.

מעט טעם מוסיפות כתבות בסגנון "לדעתי...". אלו הן הצגת עמדות
בפני הציבור, בנושאים המהווים את התוכן הרציונלי של חיינו. פינה זו
בעלון חיונית לצורת חיים קיבוצית וכבודה במקומה מונח.

עד כאן לחומר העלון: מידע, דיעות, רעיונות וכו'.
אני מתבונן בגליון חג הפסח, המונח לפניי..... ונדמה לי, כי עלון
זה יכול, ללא דמיון מיוחד, להיות של כל אחד או של כל קיבוץ שהוא...
היכן הייחוד שלו? זה עלון של נ ו ?
מה בכל זאת חסר בו? מה ההבדל בינו לבין "כל סוטה", למשל?
הייחוד? האופי? הנשמה? - זהו! הנשמה!
הנשמה של העלון! זהו אותו משהו המייחד אותו ועושה אותו
בלעדי כזה.

חסרות בו כתבות המציגות בני-אדם כהווייתם: "זה אני.... נא להכיר.

(לגופו של עלון - המשך)

מי אתה? תקשורת שברמה שמעבר למזג-האוויר ו"מה בשמע". כוונתי לכתבות המציגות אדם חי, נושם, מלא חוויות. ייצור אנושי שמח, סובל, כואב ומתרגש.

כוונתי לכתבה ללא כוונה וללא מטרה "מסוימת", אשר אינה מבססה להוכיח משהו. להוכיח משהו. אינה התנגדות ואינה מהווה ביקורת נוקבת וחסרת טקט כלפי פרט זה או אחר. (כן, זכור לי כי אני כותב ביקורת!) אינה "יורדת" או "קוטלת" משהו.

מעין כתבה שכל עיקרה הוא הצגת הכותב כפי שהוא.

זה חסר. חסר מאוד. ללא כתבות כאלו העלון יהיה קר וחסר רגש.

אחת הסיבות שכתבתי ל"כל סוטה" הינה כי העלון הזה ("כל סוטה") הוא במה להתבטאות אישית, והכותבים לעלון זה אכן מבטאים את עצמם (מעבר ל-"לדעתי..." או "אני חושב...").

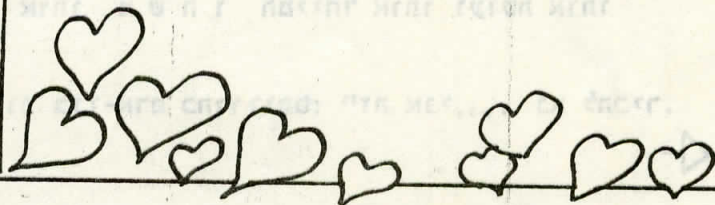
דומני, כי אחת הסיבות לבצורת ב"דבריו" היא התווית אשר אנשים שמו על עצמם, בעיקר בכל הנוגע ל-"מה מותר לכתוב בגיל זה או אחר". הרי ברור לכולנו, כי אדם בן 40, 50, 80 או 100 כואב בדרכו שלו את אותן המלחמות שמחן סובל בן ה-20; וכך גם לגבי שמחות, עצב, סבל, התעלות-הנפש וכו' - דרך כל מיגוון החוויות האנושיות. וכי אדם מעל לגיל 20 יאבד בהכרח מרגישותו? (הפנימו לרגע מבטכם וראו אם אכן כך הוא!)

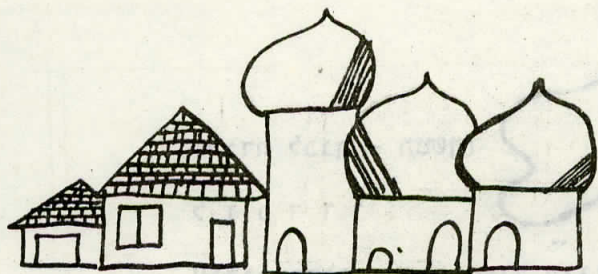
ואם בכל זאת אדם אינו "מת על רגליו" בגיל כלשהו - מה מונע ממנו להתבטא ולהוציא את אותן חוויות על הנייר?

מקובל שצעיר מתלבט, מבוגר רוכש סובלנות, והזקן יודע. אני שואל: זה חייב להיות כך?! האם זהו צילום אמיתי של המצב?! האם זה נכון אצלך?! ואם יש לך מה לאמור ואתה רוצה להתבטא בכתב - האם ניתן לגיל להכתיב לנו את ה ת ו כ ן ?! זוהי השלמה פושרת מאוד עם מצב שבין חיים דינאמיים ותוססים לבין מוות קר, סופי ומוחלט.

מאמר זה הרשיתי לעצמי לכתוב רק לאחר שחזרתי ל"דבריו". זהו בכל זאת העלון שלי.

דוד א.

והלילה? לבקר

מה זכור לך מחג הפסח בילדותך?

רק שאלה אחת תמימה שואלים. ואחרי זה יושבים בשקט ומקשיבים, מקשיבים ומתפעלים, מתפעלים ומתרגשים. למרות השוני בזמן, במקום ובאי-אלה פרטים, כה רב המשותף בהווה היהודית הכוללת - בלונדון, בירת אנגליה, וברבאט, בירת מרוקו.

ר ב א ט:

"ה'מלאח' ברבאט מזכיר קצת את העיר העתיקה", אומר ג'קי. "חומה סוגרת על השכונה מסביב וחלונות הבתים פונים פנימה אל חצר מרווחת. גרו שם אלפי יהודים. בכל ימות השנה הסימטאות הצרות בין הבתים צפופות ומוזנחות. אבל כבר חודש לפני הפסח הרגשנו בסימנים הראשונים של החג. אז התחילו בסיוד הקירות החיצוניים של הבתים, וגם החנוונים (כולל הערבים!) התחילו לנקות. אמא ניקתה פינה אחת בבית והכשירה אותה לפסח. שם שמו את כל המצרכים הכשרים שהוזמנו לחג. ידענו ששם אסור לגעת. אחרי זה התחיל הניקיון הכללי - כולם השתתפו, בנים ובנות, תחת השגחת אמא. בקומה העליונה של הבית היתה עליית גג ענקית, ששימשה בדרך-כלל לייבוש כביסה. לשם העברנו את כל הציוד, ואת החמץ מכרנו לחנוונים הגויים.

לילה לפני הפסח היה הכול מוכשר, מלבד פינה קטנה. באותו יום הגיעו כל הדודים עם המשפחות וסבא וסבתא באו מספרד. אמא הסתירה לחם עטוף בעיתון בפינות הבית ונתנה לכל ילד צלחת. סבא הדליק נר. עם הנר ביד סובב בכל הבית וחפש חמץ - וכולנו אחריו. כשמצא, נתן לאחד הילדים לשים בצלחת. בשכונה היתה פינה שלשם באו כולם לביעור החמץ.

בערב החג כבר לא היה לחם בבית. לארוחת-הצהריים אכלנו תפוחי-אדמה מבושלים, פול וביצים - כל שנה אותו תפריט. הרהיטים היו מכוסים בסדינים עד לכניסת החג ממש.

שולחן הסדר תפש את כל אורך החדר והיה ערוך בכלי כסף ועמוס מכל הצבעים ומכל המינים. סבא היה אב-הסדר ובקירבתו ישבו כל המבוגרים. הקטנים ישבו ביחד בקצה השולחן. האוכל היה נהדר והיתה רק בעיה אחת - איך סופגים את הרוטב הטעים, שבו שרויים כל המאכלים, בלי לחם?

הסדר היה נראה לי מאוד ארוך, עם פיוטים ושירה. שתינו יין כמו הגדולים, ועד שהגיעו ל'חד-גדיא', הילדים ממש נפלו מעייפות. המיוחד אצלנו היה ששרנו את "חד-גדיא" שלוש פעמים: סבא - בעברית, האח הגדול - בערבית, והדוד - בספרדית.

אני זוכר שהאח הגדול היה מעביר את הקטנים על כפיים - ישר למיטה. תמיד התפלאתי בבוקר, איך זה יכול להיות שהבית נראה כאילו חדש, נקי ומסודר, אחרי המהומה של ליל הסדר?

(והגדת לבנך - המשך)

ל ו נ ד ו ן :

"גרנו בדירה קטנה מאוד בווייטצ'פל", מספר לו, השכונה היתה יהודית עד כדי כך, שמודעות העיריה, שהודבקו לקירות, היו כתובות ביידיש! שבוע-שבועיים לפני פסח הופיעו כבר אותות ראשונים להתקרבות החג. אמא שיפשה מדף אחד גבוה בקיר וכיסתה אותו בנייר עיתון נקי. שם הונחו המצ-רכים, שהגיעו לפי הזמנה מהחנות. כמה ימים לפני החג ניקתה ביסודיות ארון אחד, ולשם הוכנסו כלי הפסח, שהיו מונחים במשך כל השנה בארגז, עטו-פים בנייר-עיתון. ארון זה ננעל עד לערב החג.

אז התחילה מלאכת האפייה (לא מצות, את אלה קנינו גם אז כבר בחנות): עוגות כשרות לפסח נערמו על המדפים שכבר הוכשרו. תמיד התפללנו שכמה עוגות לא יעלו יפה, כי את אלה היה מותר לחסל מייד. אמא היתה אחראית על המאכלים, אבל את היין הכשר לפסח קנה אבא. הלכנו - אבי, אחי הגדול ואני, מהלך כרבע שעה לחנות של 'מיסטר חייקין' וקנינו ארבעה בקבוקי יין תוצרת הארץ. זכור לי, שפעם אחי רצה להראות שהוא גבר ולקח מאבא את התיק הכבד עם הבקבוקים. כשעלינו במדרגות האבן אל דירתנו, התחלק - וארבעה בקבוקי 'פלסטיין ויין' התנפצו לכל עבר. לא זכור לי מה אמר אבי.

בערב החג הייתי קם בחמש בבוקר ויורד לרחוב עם עוד כמה ילדים. הכנו בעוד מועד דלי מתכת ישן והבערנו בו אש. עד שהתעוררו השכנים התח-ממנו סביב לדלי שלנו, ואז התחלנו להסתובב בשכונה ולצעוק "חמץ, חמץ" (רש שבאשכנזית שה יצא 'חומץ, חומץ'). יצאו מכל הבתים עם פירורי חמץ אחרונים, כדי לשרוף אותם. ידענו בדיוק מי האדוקים באמת, ומי מעמיד פנים בלבד. אלה זרקו אלינו את החמץ מן החלון. אבל, יראי שמיים, סרחו וירדו אל הדלי שלנו וברכו על בעור חמץ. לא רק לשם שמיים קיימנו שירות זה לאנשי השכונה, בדרך-כלל קיבלנו גם מטבע כלשהו יחד עם כל חבילת חמץ.

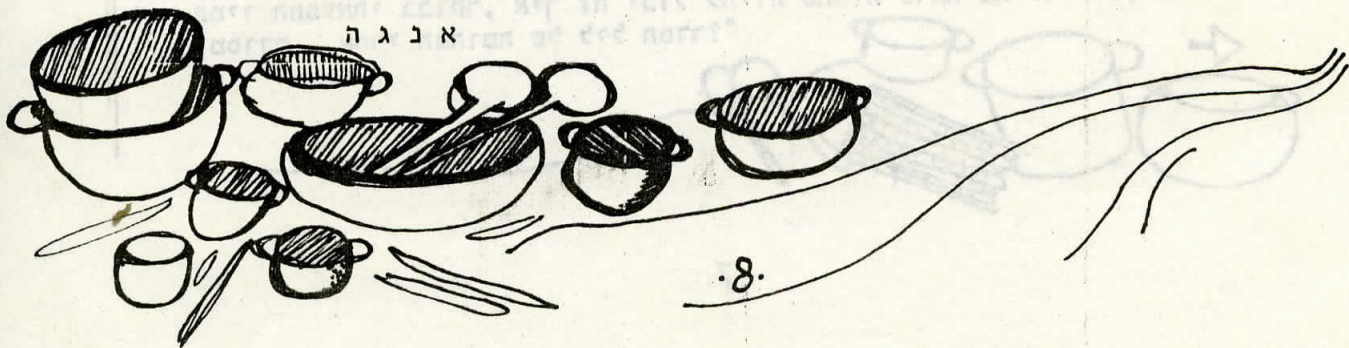
כמובן, לא אכלו לחם כבר לארוחת-הצהריים. אכלנו תפוחי-אדמה מבושלים ודג - כל שנה אותו תפריט.

דירתנו, כאמור, היתה קטנה מאוד, ולכן בליל הסדר הסבנו רק ההורים ושלושת הילדים. אבא היה אוהב להאריך בקריאה ובמנגינות. מעבר לקירות הדקים יכולנו לשמוע, איך עורכים את הסדר אצל השכנים ולאיזה שלב הגיע כל אחד בקריאת ההגדה. אחי ואני הכרנו הרבה שירים עבריים, ואחרי ה'חד-גדיא' היינו יושבים ושרים את כולם. תמיד התגאינו בזה שהיינו אחרונים לסיים את הסדר.

עוד זיכרון? כשפתחנו את הדלת לאליהו הנביא ת מ י ד נכנס החתול!

המשך חג שמח

א נ ג ה

כניסת אל מולך רבינו (שמואל)

מושיק הביט בפליאה באישה הצעירה היפה שהלכה לצידו. פניה של הדס קרנו מאושר ועיניה תרו בסקרנות אחרי כל המתרחש בדמרק, אחד מרחובותיה המרכזיים של אמסטרדם. הרוח הסתוית בידרה את שערותיה והפכה אותן למסגרת חיה סביב לפניה השזופות. איך הפכה הילדה הרזה והמנומשת לאישה יפה כזו?

הדס לא פסקה לדבר על הבית, כשהם צעדו בכיוון התחנה המרכזית, שם השאירה את תרמיל-הגב ואת צרור המכתבים שהביאה בשבילו. בעצם הוא איננו אותו מושיק רבינא שהדריך אותה ואת בני כיתתה במשך שנתיים, והפך לאליל הבנים וכובש לבבות הבנות. פה ושם שיערה לבנה בין שערותיו השחורות, חיוכו עצור קימעה, ועיניו איבדו את שובבותן והפכו זהירות ועצובות.

"ההורים שולחים לך הרבה אהבה ואחותך אמרה, שזה לא מוצדק שהיא כותבת שלושה מכתבים לכל אחד משלך. איציק התחתן עם בת מכפר שמריהו, שהפכה ליותר קיבוצניק ממנו... המסיבה היתה נהדרת. כל המי-ומי מאיזור הרצליה הופיעו והתפעלו מן ההצגה... טלי חזרה מהטיול בחו"ל ועושה כמה חודשים במטבח, עד שתצא ל'אורנים'... נמרוד, בוודאי שמעת, נפצע במלחמה. קטעו את כף ידו השמאלית, אבל זה לא השפיע עליו, כי..."

מושיק עצר את שטף הדיבור שלה בתנועה עצבנית, ואמר בכעס: "לא השפיע עליו? איזה שטויות! השפיע עליו, ועוד איך. כל פעם שיביט בידו שאיננה, כל פעם שישכב עם נילי, כל פעם שינסה להזיז את האצבעות שלא קיימות עוד זה יספיע. איפה-שהוא בלבנון נמצאות אצבעות וידיים - כל חלקי החילוף של הקדוש-ברוך-הוא, ועליהם כתוב 'תרומת הנוער הטוב ללבי"י'."

שניהם עמדו באמצע המדרכה והביטו זה בזאת כאילו העולם לא קיים.

הדס לחשה, יותר לעצמה מאשר למושיק: "אוי השתנית. מעולם לא דיברת כך. אני זוכרת שאפילו כשהיית בסיירת וכל המסק דאג לך, תמיד חזרת עם חיוך והרגעת את כולם ב'לא נורא, עוד יהיה בסדר'. מה קרה לך, מושיק?"

מושיק שם ידו על כתפה וניסה להתעלם מן הכאב שבקולה: "התבגרתי, יצאתי לחו"ל, ראיתי שיש מקומות בלי מילואים, בלי מלחמות, בלי עצבים." הוא ראה את הספק בעיניה, שמע נימה של זלזול כשאמרה "אתה פשוט מפחד!"

אלף תשובות רצו אלו אחרי אלו במוחו, אבל לאישה זו, להדס הקטנה, מעולם לא שיקר. "כן, אני מפחד. אני מעדיף את החיים העלובים כאן או בכל מקום אחר על הברירה שבבית. אגיד לך את האמת, אני מתפרנס בדוחק, עובד בצורה בלתי-חוקית, במסעדות של יורדים, מקווה שהמטרה לא תמצא שאין לי רשיון-עבודה... ובכל זאת לא אחזור."

הם המשיכו ללכת והדמעות עמדו בעיניה של הדס. איפה המילים שישכנעו את מושיק - שיש רק מקום אחד, שעם כל הסינופת והתסכול, כל הבעיות של פער ובורסה וחוסר אמונה באידיאלים, זה שלו. היא שתקה עד שהגיעו לתחנת הרכבת והוציאו את חפציה מתא השמירה. ואז אמרה בקול רועד: "מושיק, האם תוכל

(פציעתו של מושיק רבינא - המשך)

למצוא לי מקום זול ללון לכמה ימים? אני לא יכולה ללון אצלך - רק נריב ואני מעדיפה לזכור אותך כמו שהיית."

מושיק החוויר וחש תחושת ייאוש: הוא זקוק לקירבת הדס, לריחה, לצחוקה ולדיבורה על הבית, על החבר'ה, על השם והיש והענפים...

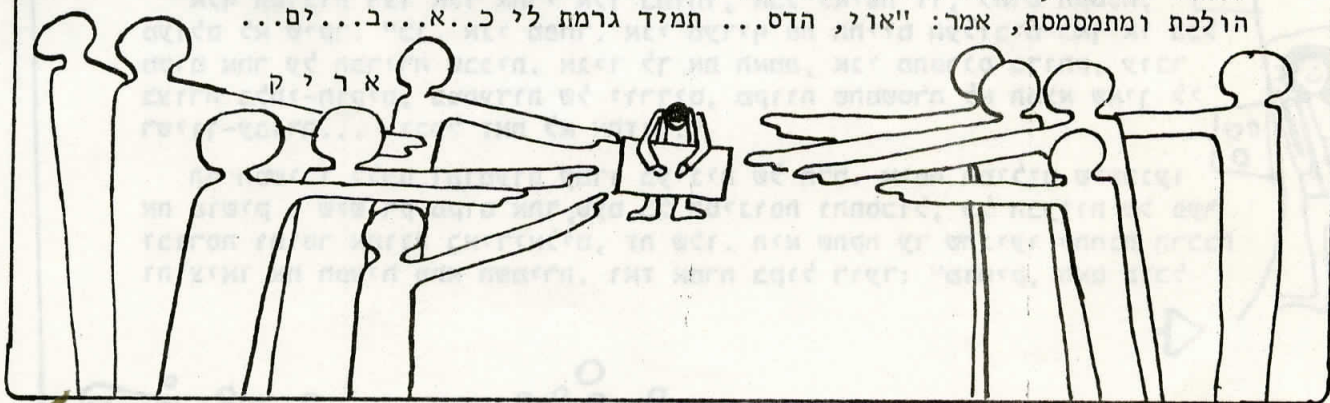
אז ראו דמות מוזרה מסתרכת בכבדות לאורך המסדרון התת-קרקעי שחיבר בין הרציפים והרחוב. אדם לבוש בחליפת פסים בלויה ונושא בידיו פלקאט, שעליו כתוב באידיש, באנגלית ובצרפתית: "אני היהודי האחרון מאושוויץ - את גופי הצילו, אבל נפשי שרפו בכיבשנים." פני האדם היו זקנים ורק העיניים היו בורות. אש. מושיק אמר: "זה יהודי תימהוני שנודד בערי הולנד וחי ממה שבא ליד."

באותו רגע פרצה לתוך המסדרון קבוצה גדולה של צעירים, לבושים בצבעי קבוצת כדורגל אנגלית, מנופפים בדגלים, בבקבוקי בירה ורודפים אחרי קבוצה קטנה יותר של שחומי-עור, צוחקים וצוהלים: "נדפוק את בני-הזונות השחורים! נוריד להם את הביצים! אנחנו האדירים ביותר. נלמד את הקופים לחזור לעצים." כמה מהם ראו את היהודי נושא הפלקאט ואחד אמר בצחוק של שיכור: "Here's a laugh, a dirty fuckin' Jew". חלק שכח את השחומים, הקיפו את הזקן והחלו לגדף אותו וללעוג.

הדס פנתה למושיק כמוכת הלם: "מושיק, צריכים לעזור לו, הם יהרגו אותו!" מושיק משך בכתפיו ואמר: "לא יעשו לו כלום, המשטרה תיכף תגיע." והדס הוסיפה בזלזול: "ואינך רוצה להסתבך עם המשטרה! אבל אני לא יכולה להסתכל בשקט..." על הרצפה מצאה קרש קצר ועם העץ ביד רצה אל המעגל של צעירים שהקיף את הזקן וצעקה, באנגלית עילגת: "עזבו אותו, מנוולים!"

מושיק, בעל כורחו, רץ אחרי הדס ויחד עם גבר הולנדי בגיל העמידה שצעק "נאצים, לכו הביתה", החל להגן על היהודי הזקן.

צפירת ניידות המשטרה נשמעה בחוץ, יחד עם שריקת משרוקיות השוטרים. רוב הבריונים התחילו לברוח, אבל אחד, שהופל על-ידי מושיק, שלף סכין והניף אותו, כשהוא בורח. מושיק הרגיש כאב חד וצורב בכל גופו, היד ששם לסגור את הפצע הפכה אדומה ודביקה. הוא פנה להדס ונשען עליה ובעוד הכרתו הולכת ומתמסמסת, אמר: "אוי, הדס... תמיד גרמת לי כ...א...ב...ים..."

העלונות של החברה הקבוצית

אחרי כמעט 80 שנות נסיון בחיי קיבוץ, נדמה לי שאפשר לציין כיווני התפתחות, לנתח, וכך לנווט עצמנו לקראת העתיד. עד כה, שינויים חלו קודם בקיבוץ היחיד ואחרי שכל חידוש שהוא חדר למספיק קיבוצים, התנועה אישרה. תהליך זה אינו בשליטה, ההתפתחות החברתית איננה מתוכננת, ומתהוות לפי כל מיני השפעות של הרגע.

הדבר הבולט ביותר הוא שמשך כל שנות קיומנו, צעד אחרי צעד, בעיות נפתרו על-ידי העברת תחום אחד תחום משטח הציבור לשטח הפרט. החל מהחלטה לבטל את המקלחת הציבורית, דרך מחסן הבגדים, תקציב אישי, לינה משפחתית, ריהוט, טלביזיות. לא מצאנו פיתרון ציבורי מתאים והעברנו עוד תחום לטיפול הפרט, כשהחלוקה מיכנית ואוטומטית.

למרות כל האידאולוגיה, רכוש פרטי נהיה עובדה מוקדם מאוד בהיסטוריה של התנועה. על אף כל הנסיונות, לא נמצאה דרך להפסיק את התופעה. ותיקים רבים בעלי רכוש פרטי כתוצאה מירושות, חברים חדשים מהעיר או עולים חדשים, אינם מוסרים, ואינם מצהירים. הבעיה, שהיא בעיה, לא תיפתר כתוצאה מהצהרות אידאולוגיות.

מבחינה הגיונית, הקונצפציה "שיוויון" נוגדת לקונצפציה "לכל אחד לפי צרכיו", מכיוון שברור הוא שהצרכים אינם שווים לכל בני-אדם. לכן עלינו למצוא דרך ביניים, אשר שומרת על מידה מסוימת של שיוויון יחד עם מידה מסוימת של צרכים. במיוחד בעידן של היום, של אפשרויות רבות של בחירה, כשאין כל המחסורים שהיו לפני מלחמת העולם השנייה או בשנים הראשונות של המדינה, אין כל אפשרות לחזור ל"שיוויון מתוך עוני". לגבי צעירים בכל העולם, האפשרויות לפנייהם רבות. הם יכולים בקלות לנדוד בעולם הרחב, למצוא פה ושם עבודה זמנית, לפגוש ולהתידד עם בני גילם מהמערב הרחוק ומהמזרח הרחוק. המיגבלות הפיזיות, הכלכליות והפסיכולוגיות שהיו, אינן עוד.

בעולם כזה, ההרגשה שיש בקיבוץ, של פחות חופש של הפרט להחליט בשביל עצמו, היא אחד הגורמים הרציניים לתסכול, לעזיבה ולהיסוס לגבי הצטרפות. אינני מבטל, חס וחלילה, את היתרונות של חיי קיבוץ. אך עלינו לראות את היתרונות כקרב-קפיצה לקראת תיקון המיגבלות. ייתכן שלמרות ההסתייגות האידאולוגית, אין ברירה אלא להוציא עוד תחומים משיפוט הכלל ולהעביר אותם לשיפוט הפרט.

מהרגע שמישהו מתקבל לחברות, כל זכויותיו הפיזיות והחברתיות שוות לאלה של כל יתר החברים, כולל הוותיקים ביותר ביניהם. מבחינה תיאורטית לפחות, החבר החדש הזה יכול להיות הגורם לקבלת עוד חבר חדש, אשר נראה בעיני חברים ותיקים רבים כלא מתאים. הוא יכול להיות הקול המהווה את שני השלישים, הדרושים להוצאת חבר הרבה יותר ותיק ממנו מחברות. זה נשמע אבסורד ולגמרי לא הגיוני. סידורים שהיו מתאימים לפני 40 או 70 שנה אינם מתאימים היום, בתנאים לגמרי אחרים. בחברה של רבדים שונים של

(הערות על החברה הקיבוצית - המשך)

גיל, והפרשים עצומים של ותק. לכן יש לקבוע איזשהן מיגבלות בעניין זכויות ההצבעה של החבר החדש עד שהוא מכיר ומבין היטב את שיטת החיים והופך חלק ממש אינטגרלי של החברה. בכל אופן, לדעתי, יש להגביל את זכות ההצבעה לגבי כל עניין שדורש רוב של שני שלישים, או אולי כל עניין אישי גרידא.

לגבי זכויות שנובעות מוותק יש גם לקחת בחשבון שמבחינה כלכלית מי שמצטרף לקיבוץ אחרי שנות עבודה בחוץ שמר לעצמו אפשרויות כלכליות אישיות, שלא היו בחלקו של חבר משק באותו הגיל. לכן אין צורך להיות יפה-נפש עד כדי התעלמות מעובדה זו.

הקיבוץ, מבחינה כלכלית, פתוח בשני הקצוות. הנכנס מקבל כל מה שיש - דירה, חינוך, תקציבים וכו', מבלי שהוא מתבקש לשלם. והעוזב מקבל דמי עזיבה, אמנם לא מספיק, אך בכל זאת הוצאת כסף מ"הקופה". יחד עם זאת נמצאים חברים רבים במועקה עמוקה, משום שאין להם האפשרות לעזור לילדיהם הם שעזבו את הקיבוץ. ההרגשה קשה ביותר, כאשר יש חברים שכן יכולים לעזור ממקורות פרטיים, ואחרים שתלויים אך ורק בתקציבי הקיבוץ. אינני מאמין שקיבוץ יחיד יכול לפתור בעיה זו בעצמו. הפיתרון צריך להיות פיתרון תנועתי - קרן מיוחדת או משהו כזה. אך עלינו לנסות למצוא פיתרון מתאים, על-מנת להקל על החברים המתוסכלים כתוצאה ממצב זה.

אינני מביא את הנקודות הנ"ל כביקורת, להיפך, עלינו להבין שהתהליך הוא כך, לא להסתיר את הבעיות על-ידי הטפת מוסר, אלא לנתח בקור-רוח את המצב ולנסות לבנות שיטות מתאימות גם לרעיונות היסודיים שלנו וגם לטבע של בני-אדם, כפי שהתברר בהתפתחות התנועה.

כמובן, יש גישה אלטרנטיבית של חזרה לאידיאלים, אך ההשלכות הן כה חמורות עד שהיא לא נראית לי כגישה מעשית לאור המצב הנוכחי.

מיכאל כהן

חוגים בתל-חי

מיכללת תל-חי מעוניינת, לשם תיכנון חוגים לקראת שנת הלימודים הבאה, לדעת מהם החוגים המעניינים את החברים. לדוגמא: תזונה, דיאטה, בישול, הכנת שימורים, כל נושא של הכשרה מקצועית או לימודים עיוניים בכל התחומים. חברים מתבקשים לרשום רעיונות נוספים ולהכניס את בקשותיהם לתא-דואר שלי - ת.ד. 2.

בברכה - ג'ויס אב
מרכזת ועדת השתלמויות

הקפת התבוא

השתתפו בהקפה מלאה (11 ק"מ): קוליו, בורמן א., יואב פק, טובי ואנוכי.
הילדים שהשתתפו (1200 מ' ו-2000 מ'): הם: זוהר, עומר, סיוון, טל, אייל וישי.

סוף סוף, אחרי דחייה של שבועיים, נערכה בשבת שעברה הקפת התבוא.
כנראה בגלל הדחייה והסברה גרועה, השתתפו מעטים במירוץ השונים. היה גם בלגן בארגון - והכול ביחד הזיק לאווירה.

בכל זאת נהנינו... זאת אומרת, אחרי שעברנו את העליה ההתחלתית, שאורכה 2,5 ק"מ!! פחות חום לא היה מזיק גם כן, אבל לפחות לא היה חמסין! כולנו סיימנו בצורה טובה פחות או יותר.

הילדים היו אמורים להשתתף במירוץ ל-4 ק"מ, בזמן שאנחנו השתתפנו במירוץ שלנו. כשסיימתי ניגשתי לילדים שסיימו לפנינו ושאלתי אותם, איך היה.

זוהר השיב באדישות, שהוא גמר את המרחק ב-11 דקות והגיע במקום השמיני, התחלתי להגיד לו 'מזל טוב', כשנזכרתי ששיא העולם בריצת 5 ק"מ הוא 13 דקות. הסברתי לו, שלא ייתכן שהוא קבע את הזמן הזה (וגם הגיע רק למקום ה-8) - אפילו יאיר קרני היה מתגאה בהישג כזה. אינני בטוח שהצלחתי לשכנע את זוהר, שבמקום להשתתף במירוץ ל-4 ק"מ, הם השתתפו במירוץ ל-2 ק"מ, או שיש לנו בארץ לפחות 8 שיאנים עולמיים, כולם מתחת לגיל 14!!

בעוד 3 שבועות, בשבת 23/4, ייערך מירוץ "עין-דור", בשעה 16.00. אורכו של המירוץ המרכזי הוא 10 ק"מ, יש גם מירוץ עממי באורך 3 ק"מ. מי שמעוניין להשתתף באחד המירוצים, מתבקש להירשם כבר עכשיו בלוח על-יד המזכירות, כדי שאוכל לסדר את התחבורה המתאימה.

למי שעדיין לא שם לב - בונים לנו מסלול ריצה "על הכיפק", מבית הקברות של טובא עד למונסורה ולמטה לירדן! כנראה סוללים את מחצית הכביש, כדי שנוכל לרוץ גם בחורף!!

להתראות במסלול
א ר ו י ן

ל י ל - ה ס ד ר ב ק ב ו צ ת ש י ל ר

בליל-הסדר שודר בטלביזיה סדר-פסח של קבוצת שילר, בניהולו של הרב אבידור-הכהן. יש ברשותנו הקלטת-וידאו של התכנית. כל מי שמעוניין לראות אותה, מתבקש להתקשר עם לג ס., כדי לתאם זמנים לצפייה משותפת

אכל אכל אכל אכל אכל

ל"דברי הכפר" שלום;

מי שכותב "לכל הגילים" - נא לממש את הדברים;

אנחנו, ילדים מביה"ס, שמענו שיש ביום ג' בערב
ריקודי-עם "לכל הגילי"ם". באנו לחדר-
האוכל שמחים ועליזים - לרקוד וליהנות.

אנחנו רק נכנסנו לחדר-האוכל, וכבר באה המארגנת,
כאילו אמרה: "לכו הביתה ילדים, אתם לא רצויים".
היא אמרה את שלה, ויצאנו, בלי ברירה.

אז תדעו לכם, המארגנים:

(1) שבקיבוץ הזה עושים הרבה טעויות.

(2) כבד את ילדיך ואת צוציקיך!

(3) איזה אגואיסטים - מה, רק אתם יודעים לרקוד?

(4) בגיל 30 נדע רק 3 ריקודי-עם...

(5) אם עשיתם טעות - מה אנחנו אשמים?

רק רצינו להגיד שלנו זה כואב, שלא לוקחים אותנו

ללב (אל תחשבו שאנחנו צוחקים...)

בתודה

הילדים המאוכזבים